

c)* $k : l = 9 : 10$, $l : m = 15 : 16$, $m : n = 20 : 21$; $k : l : m : n = ?$

7. A király úgy végrendelkezett, hogy halála után a fiai életkoraik arányában osztozzanak az aranyban kifejezett vagyonán. Amikor a király meghalt, négy fiú életkora: 50, 53, 55 és 62 év volt. A királynak összesen 2860 aranya volt. Hány aranyat kaptak a fiúk egyenként?

8. A fizetőeszköz Aqualandban aqua (A), Bergengóciában bergengóc dollár (BD), Meseországban fabatka (FB). A jelenlegi árfolyam szerint $1 A = 12 BD$ és $5 BD = 16 FB$.
 a) Hány fabatkát ér egy aqua?
 b) Legkevesebb hány egész aquáért kapunk egész mennyiségű fabatkát? (0 aquáért 0 fabatkát kapunk, de – természetesen – nem erre az esetre gondoltunk.)

9. Ha 5 macska 5 nap alatt 5 egeret fog, akkor hány egeret fog 10 macska 10 nap alatt?

10. Egy egyenlő szárú háromszög alapjának és szárának aránya $5 : 7$. A háromszög kerülete $104,5$ cm. Számítsd ki a háromszög alapjának és szárának hosszát!

11.* Keresd meg azt a legkisebb x pozitív számot, amelyre az $\frac{x}{10} + \frac{x}{12} + \frac{x}{15}$ értéke egész szám lesz!
 (Megjegyzés a pedagógusok számára: Mivel a törtkifejezések összeadása már nem alapiskolás tananyag, a feladatot – természetesen – nem a törtkifejezések összeadásával kell megoldani.)

12. a) Írd fel a számsor következő három tagját: $\frac{3}{4}$; $1\frac{1}{12}$; $1\frac{5}{12}$; $1\frac{3}{4}$; ...!

b)* Előfordulhat-e, hogy a számsor valamelyik tagja egész szám lesz? Ha igen, melyik a legkisebb ilyen szám, ha nem, miért?

Zalaba Andrea

Gyermekotthoni nevelő, lakhely: Ebed,
 e-mail: andra.zalabova@gmail.com

Az Óz, a nagy varázsló című meseregény módszertani feldolgozása (II.)

1. **Az óra címe:** *A forgósél és Dorka a mumpicokkal tanácskozik* című fejezetek feldolgozása

2. **Az óra általános céljai:** szociális kompetencia fejlesztése, vagyis a kapcsolatteremtés, másság megkülönböztetése és elfogadása, az együttélési készség fejlesztése, más kultúrák iránti tisztelet kialakítása

3. **Az óra irodalmi céljai:** a történet értelmezése, lényeges információk, okságok kiemelése az olvasottak alapján, a reális és fiktív tér, valamint a szereplők megismerése

4. **Az óra fókusza:** az új helyzetekhez történő előítélet-mentes alkalmazkodás gyakorlása

5. **Az óra típusa:** új tananyagot feldolgozó óra

- Meghalt a Keleti Boszorkány. (i)
- A Smaragdvárosba vezető út ezüstkövekkel van kirakva. (h)
- Smaragdvárosban él Óz. (i)

JELENTÉSTEREMTÉS

2. *A jóslás beigazolódása*

- Munkaforma: frontális munka
- Tanulási eljárás: jóslás
- Segédeszközök: rajzolt képek
- Fejlesztési célok: lényeges információk értelmezésének a fejlesztése
- Irodalmi cél: a regény szereplője és a diákok által elképzelt szereplő összehasonlítása

A következő gyakorlat szinte minden tanórán előkerül, ugyanis a bevezető órán alkalmazott jóslás technikájához kapcsolódik. A figyelemkoncentrációt, az értő olvasás fejlesztését célozza meg.¹

A tanár megkérdezi a tanulókat, hogy találkoztak-e az 1. és 2. fejezet szövegében olyan tárggyal, amelyről az előző órán jóslatot készítettek. A helyes válasz az ezüstcipellő. Ezután arra kéri a diákokat, hogy vegyék elő azokat a képeket, amelyeket az előző órán készítettek, és a megadott tárgyakhoz jóslataikat ráírták. Mindkét lapot kirakjuk a táblára. Ezt követően megnézik az ezüstcipellőhöz társított feltételezett szereplőiket. Ha a jóslataik között nem szerepelt a lány (Dorka), akkor a másik rajzlapra ráírják, kihez, vagyis milyen szereplőhöz tartozott a történet szerint az ezüstcipellő.

3. Ki vagyok?

- Munkaforma: frontális munka
- Tanulási eljárás: szereplő-játék
- Segédeszközök: papír szereplőnevekkel
- Fejlesztési célok: beszédképesség, együttműködési képesség fejlesztése
- Irodalmi cél: a szereplők neveinek memorizálása

Ez a gyakorlat a szereplőkre irányul. Minden tanuló hátára ragasztunk egy,

RÁHANGOLÓDÁS

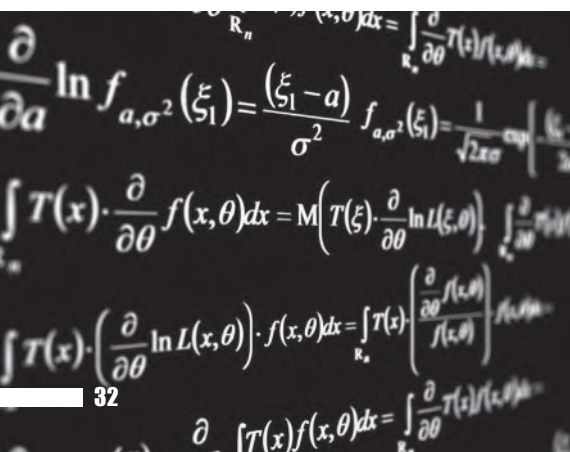
1. Igaz-hamis játék

- Munkaforma: frontális munka
- Tanulási eljárás: igaz-hamis állítások
- Segédeszközök: -
- Fejlesztési célok: szövegértés fejlesztése
- Irodalmi cél: a szövegben rejlő információk és a tanári állítások összevetése

A gyakorlat a lényeges információk értelmezésére irányul, és arra, hogy a diákok felismerik-e az ellentmondásokat a szöveg alapján.

Frontális gyakorlat, a tanulók a helyükön állnak. A tanár állításokat mond a fejezetekkel kapcsolatban. Ha igaz az állítás, akkor a diákok állva maradnak, ha pedig hamis, akkor leülnek. Aki rosszul „válaszol”, az kiesik a játékból. Az állítások a következők:

- Dorka Kansasban lakott. (i)
- Házuk hatalmas volt, nagy pincével és padlással. (h)
- Dorkának egy selymes szőrű, fekete kis kutyusa volt. (i)
- Dorka egy nagy hajóval érkezett a mumpicok földjére. (h)
- A mumpicok haragudtak Dorkára. (h)

ÓZ, A NAGY VARÁZSLÓ

már ismert szereplőnevet tartalmazó papírcetlit, majd a gyerekek az osztályban sétálnak, és eldöntendő kérdésekkel egymást kérdezzetik saját személyükről. Az igen-nem válaszokból kell rájönniük, ők kicsodák.

Kockázás²

- Munkaforma: csoportos munka
- Tanulási eljárás: kockázás
- Segédeszközök: kockák, papír
- Fejlesztési célok: együttműködési, problémamegoldó képesség fejlesztése
- Irodalmi cél: a fiktív és reális szereplők, terek megkülönböztetése

A mesékben általában van egy pont, ahol a valóságos világot felváltja a fikció, a képzelet világa. Az első két fejezet két szintéren játszódik, Kansasban és vele szemben a mumpicok földjén. Ez a gyakorlat a reális és fiktív tér és szereplők megkülönböztetésére, felismerésére, értelmezésére irányul.

Két csoportot alkot a tanár a diákokból. Mind a két csoportnak más szereplővel kell dolgoznia, az egyik csoport Emmi nénit kapja, a másik csoport pedig a mumpicokat. A szereplők kiosztása után a csoportok kapnak egy tanár által előre elkészített kockát is. A tanulók feladata, hogy gurítsanak a kockával, és írásban válaszoljanak a rajta szereplő kérdésekre. Ha készek a feladattal, akkor mind a két csoport felolvassa a kérdéseket, és elmondják válaszaikat is. A tanár ezeket lejegyzí a táblára, majd megnézik a két szereplőhöz felírt információkat. A csoport közösen megállapítja, melyik karakter lehet valóságos és melyik fiktív. Megállapítják, hogy mik utalhatnak erre, majd a szereplőkhöz tartozó információkat összevetik a regénnyel.

4. Játssz el!

- Munkaforma: páros munka
- Tanulási eljárás: drámajáték, improvizáció
- Segédeszközök: papírcetlik
- Fejlesztési célok: együttműködési, problémamegoldó, kommunikációs képesség fejlesztése
- Irodalmi cél: történetvariációk alkotása az 1. és 2. fejezet cselekményére

A tanóra ezen részében a kapcsolatteremtést, a másság elfogadásának a képességét fejlesztjük a tanulóknak. A szituációs gyakorlatokban az improvizációt, a mindennapos élethez szükséges kommunikációt gyakorolják a tanulók.

Párokban dolgoznak a tanulók. A tanár papírcetliket tart a kezében, minden papíron más kérdés vagy feladat szerepel. Minden páros húz egyet. A feladatuk az, hogy párokban eljátsszák a különböző szituációkat. A feladatok:

- *Dorka kineveti a mumpicokat.*
- *A mumpicok félnek Dorkától.*
- *Mit kérdeztél volna Dorka helyében az Északi Boszorkánytól?*

5. T-táblázat³

- Munkaforma: egyéni munka
- Tanulási eljárás: T-táblázat
- Segédeszközök: papír táblázattal
- Fejlesztési célok: az érvelés képességének a fejlesztése
- Irodalmi cél: a szövegtől elvonatkoztatva, a tanulók saját véleményének a megfogalmazása

Ez a feladat a sztereotípiák értelmezésére irányul, két állítás összevetésére, szembeállító érvek gyűjtésére. A gyakorlat egy vitát készít elő.

A tanár minden tanulónak kioszt egy lapot, aminek a felső részében egy általános állítás található a boszorkányokról: *A boszorkányok rosszszak.* Alatta a lap ketté van osztva, az egyik felén az áll, hogy „egyeteretek, mert...”, a másikon: „nem értek egyet, mert...”. A diákok feladata, hogy szimpátiaalapon kiválasszák, melyik állítással értenek egyet, és ahhoz gyűjtsenek érveket.

REFLEKTÁLÁS

6. Konstruktív vita⁴

- Munkaforma: csoportos munka
- Tanulási eljárás: konstruktív vita
- Segédeszközök: -
- Fejlesztési célok: érvelés, beszédképesség fejlesztése
- Irodalmi cél: a regényben megjelenő szereplőkről saját vélemény formálása

Az utolsó gyakorlat egy vita. Ebben a feladatban a diákoknak állást kell foglalniuk valami mellett, amiről úgy tartják, hogy helyes, és az mellett kell érvelniük.⁵

A tanulók az előző gyakorlatbeli állásfoglalásuk alapján két csoportra osztódnak. Mindenki a saját székét kiviszi a táblához, a bal felére ülnek azok, akik egyet értettek az állítással, a jobb felére pedig azok a tanulók, akik cáfolták azt. A feladatuk pedig az lesz, mondják el érveiket, miért gondolják úgy, hogy egy boszorkány rossz, illetve jó. Az a csapat győz, amelyik több érvet tud mondani. A tanár a vita végén megkérdezi a tanulókat, hogy mit gondolnak az olvasmányban megismert Északi Boszorkányról, mennyire egyezik az általános boszorkányképünkkel.

7. Házi feladat

Az óra végén a házi feladatot jelöli ki a tanár. A következő két fejezetet kell elolvasniuk a tanulóknak, valamint ennek az órának az anyagából a szereplők jellemző tulajdonságait kell tudniuk a diákoknak.

JEGYZETEK:

¹ DEBRECZENI, T., *Szín-kör-játék*, Budapest, 1981, 21.

² PETHÓNÉ NAGY, CS. *Módszertani kézikönyv*. Korona Kiadó, Budapest, 2005, 263.

³ PETHÓNÉ NAGY, CS. *Módszertani kézikönyv*. Korona Kiadó, Budapest, 291-293.

⁴ PETHÓNÉ NAGY, CS. *Módszertani kézikönyv*. Korona Kiadó, Budapest, 2005, 264-265.

⁵ MURI, E. Kompetenciafejlesztése a vitamódster segítségével. In: *Tani-tani*. 2011/3. [http://www.tani-tani.info/kompetenciafejlesztes_a_vitamodster_segitsegevel] (2014. 1. 12.)